316 ـ تحریم سفر زن بدون محرم و شروط محرم

سوال

مادرم قصد دارد ان شاءالله به سفر عمره برود اما همسر و برادرانش نمی‌توانند با او بروند و پسرعمویش که شوهر خواهر اوست نیز همراه با همسرش قصد رفتن به عمره دارند. آیا برای مادرم جایز است که همراه آنها برای ادای مناسک عمره برود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

یکی از مظاهر حمایت اسلام از زنان این است که واجب کرده محرم در سفر همراه او باشد تا وی را در مقابل اصحاب شهوات و کسانی که اهداف پست دارند حفاظت کند و او را در سفر که تکه‌ای از رنج است یاری دهد، بنابراین سفر زن بدون محرم جایز نیست چرا که ابن عباس ـ رضی الله عنهما ـ از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ روایت کرده که فرمود: هیچ زنی بدون همراهی یک محرم به مسافرت نرود پس مردی برخاست و گفت: ای پیامبر خدا، من در فلان جنگ درخواست مشارکت کرده‌ام و زنم برای حج رفته است. رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمود: برو و همراه با زنت حج کن بخاری (فتح: ۳۰۰۶).

از جمله دلایل وجوب همراهی محرم این است که پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ به این مرد دستور دادند جهاد را با وجود آنکه برایش نام نوشته بود ترک گوید و با همسرش به حج برود و حال آنکه سفر آن زن برای طاعت و قربت بود یعنی برای حج، نه سفر گردش و سیاحت یا سفری مشکوک، اما با این وجود امر نمود که همسرش از جهاد منصرف گردد و با زنش به حج برود.

علما برای محرم پنج شرط آورده‌اند: اینکه مرد مسلمان بالغ عاقل باشد و بر وی حرام ابدی باشد، مانند پدر و برادر و عمو و دایی و پدر همسر و شوهرِ مادر و برادر شیری و مانند آن (به خلاف کسانی که حرام ابدی نیستند مانند شوهر خواهر یا شوهر عمه یا شوهر خاله).

بنابراین برادر شوهر او همینطور پسر عمو یا پسر خاله از محارم او نیستند و جایز نیست همراه با آنان به مسافرت برود.

والله تعالی اعلم.